

สรุปข้อมูลความร่วมมือด้านการศึกษากับรัฐอิสราเอล

1. ภูมิหลังความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ไทยและอิสราเอลสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2497 และมีความแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นเมื่อสถานเอกอัครราชทูตอิสราเอลในกรุงเทพฯ ได้ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2501 จากนั้น ได้มีการเปิดสำนักงานทูตพาณิชย์ในอิสราเอลในปี 2531 โดยในเดือนมิถุนายน 2567 ที่ผ่านมา ไทยกับอิสราเอลได้ฉลองครบรอบ 70 ปี ความสัมพันธ์ทางการทูต ซึ่งตลอดระยะเวลา 7 ทศวรรษ ทั้งสองประเทศเป็นมิตรที่ดีกันมาโดยตลอด มีการพบหารือหรือทวิภาคีในลักษณะ Working Group Dialogue ระหว่างคณะผู้แทนของกระทรวงการต่างประเทศเพื่อพิจารณาติดตามความคืบหน้าในประเด็นที่ทั้งสองประเทศเห็นพ้องให้มีการผลักดัน รวมถึงกำหนดแนวทางการดำเนินความสัมพันธ์ในระยะต่อไป โดยล่าสุด มีการประชุม Working Group Dialogue ไทย-อิสราเอล ครั้งที่ 11 เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2565 ณ กรุงเยรูซาเล็ม ประเทศอิสราเอล

2. ความร่วมมือด้านการศึกษา

2.1 ความร่วมมือด้านอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาพืชศาสตร์ ไทย - อิสราเอล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 จนถึงปัจจุบัน รวม 24 รุ่น มีนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ จำนวน 2,619 คน โดยการจัดการเรียนการสอนในโครงการฯ นักศึกษาจะต้องศึกษาและฝึกปฏิบัติงาน ณ เมืองอราวา รัฐอิสราเอล เป็นระยะเวลา 10 เดือน ในหลักสูตร ปวส. ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาพืชศาสตร์ จำนวน 14 รายวิชา รวม 45 หน่วยกิต โดยมีอาจารย์ชาวอิสราเอลเป็นผู้สอน ทั้งนี้ สถานศึกษา จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ ซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์การเตรียมความพร้อมให้แก่ศึกษาก่อนการเข้าร่วมโครงการ ได้ดำเนินการพิจารณาร่วมกับศูนย์ฝึกอบรมนานาชาติด้านการเกษตรเขตอราวา (AICAT) ในการจ้างครูพี่เลี้ยง จำนวน 1 คน ในการกำกับดูแลและให้คำปรึกษาสำหรับนักศึกษาในขณะฝึกงานอยู่ที่รัฐอิสราเอล โดย AICAT จะเป็นผู้จ่ายเงินค่าจ้างให้กับครูพี่เลี้ยงดังกล่าว

จากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในรัฐอิสราเอล เมื่อปี พ.ศ. 2566 กระทรวงศึกษาธิการเห็นชอบและดำเนินการนำนักศึกษาชาวไทยที่เข้าร่วมโครงการฯ รุ่นที่ 24 จำนวน 78 คน เดินทางกลับประเทศไทย ก่อนกำหนด เมื่อเดือนกรกฎาคม 2567 เอกอัครราชทูตฯ รัฐอิสราเอลประจำประเทศไทย และคณะผู้บริหาร AICAT ได้เข้าพบเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อหารือเกี่ยวกับการรับรองความปลอดภัยของนักศึกษาชาวไทย โดยเอกอัครราชทูตฯ รัฐอิสราเอลประจำประเทศไทย แจ้งว่านักศึกษาชาวไทยได้รับการจัดให้อยู่ในพื้นที่เขตอราวา ซึ่งรัฐอิสราเอลกำหนดให้เขตอราวาเป็น "พื้นที่สีเขียว" ที่ปลอดภัย มีกองกำลังป้องกันอิสราเอล Israel Defense Forces (IDF) คุ่มกันในพื้นที่เขตอราวา เพื่อให้ความช่วยเหลือและปกป้องนักศึกษาชาวไทย โดยเอกอัครราชทูตฯ รัฐอิสราเอลประจำประเทศไทย ยืนยันว่ารัฐบาลอิสราเอลคำนึงถึงความปลอดภัยของนักศึกษาชาวไทย และให้ความสำคัญเช่นเดียวกับความปลอดภัยของพลเมืองชาวอิสราเอลและสัญชาติอื่นๆ ที่อาศัยอยู่ในรัฐอิสราเอล ต่อมา AICAT ได้มีหนังสือถึงสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แจ้งเปิดรับนักศึกษาเข้าร่วมโครงการฯ ประจำปี พ.ศ. 2567 โดย AICAT ได้เพิ่มโควตานักศึกษาจากเดิม จำนวน 80 คน เป็นจำนวน 250 คน ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มอบหมายให้สถานศึกษาที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์การเตรียมความพร้อมให้แก่ศึกษาก่อนการเข้าร่วมโครงการเปิดรับนักศึกษาเข้าร่วมโครงการฯ รุ่นที่ 25 ซึ่งมีนักศึกษาสมัครเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 77 ราย มีนักศึกษาที่ผ่านการคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ที่รัฐบาลอิสราเอลกำหนด จำนวน 57 ราย และมีกำหนดเข้ารับการศึกษาที่วิทยาลัยฯ ณ พื้นที่เขตอราวา รัฐอิสราเอล เมื่อเดือนกันยายน 2567

อย่างไรก็ตาม จากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น ณ รัฐอิสราเอล ตั้งแต่เดือนกันยายน 2566 จนถึงปัจจุบัน และยังคงมีความรุนแรงต่อเนื่อง เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงสั่งการให้ชะลอ การส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการฯ ประจำปี พ.ศ. 2567 ออกไปก่อน เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของ รมว.ศธ. ที่ให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นหลัก จนกว่าสถานการณ์ความไม่สงบในรัฐอิสราเอลจะกลับเข้าสู่ภาวะปกติ

ทั้งนี้ AICAT ได้ขอความร่วมมือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดทำหนังสือขอชะลอความร่วมมือดังกล่าวให้ทาง AICAT และรัฐบาลอิสราเอลทราบ เพื่อมิให้มีผลกระทบต่อการทำงานความร่วมมือในอนาคต ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดทำหนังสือถึง AICAT และสถานเอกอัครราชทูตอิสราเอลประจำประเทศไทยเพื่อทราบต่อไป และสำหรับนักศึกษาที่ยังไม่ได้เดินทางไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอยู่ระหว่างการประสานเครือข่ายความร่วมมือ ในการสนับสนุนการเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพต่อไป

2.2 การส่งเสริมความร่วมมือด้านการฝึกอบรมกับศูนย์ความร่วมมือด้านการพัฒนาระหว่างประเทศของอิสราเอล (Israel's Agency for International Development Cooperation: MASHAV) รัฐบาลอิสราเอล

ศูนย์ความร่วมมือด้านการพัฒนาระหว่างประเทศของอิสราเอล หรือ "มาซาฟ (ชื่อย่อในภาษาฮีบรู) MASHAV" เป็นหน่วยงานของรัฐบาลอิสราเอล ก่อตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2501 มีวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งปันความรู้ ความชำนาญและเทคโนโลยี ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ทำให้ประเทศอิสราเอลพัฒนาไปอย่างรวดเร็วไปสู่ประเทศกำลังพัฒนาอื่นทั่วโลก โครงการนี้ในช่วงเริ่มต้นมุ่งเน้นไปยังการพัฒนาศักยภาพของคนในระดับรากหญ้า (ซึ่งในขณะนั้น อิสราเอลยังเป็นเพียงประเทศกำลังพัฒนา) และได้พัฒนาไปเป็นโครงการความร่วมมือ ขยายเข้าไปสู่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา โดยมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมการพัฒนาแบบยั่งยืนและความเท่าเทียมกันในสังคม ศูนย์ความร่วมมือฯ (MASHAV) ได้จัดการอบรมทั้งในอิสราเอลและต่างประเทศแก่ผู้เข้าร่วมโครงการกว่า 200,000 คน จากกว่า 140 ประเทศ นอกจากนั้น มาซาฟยังได้นำโครงการสัทธิไปปฏิบัติทั่วโลกอีกหลายโครงการในสาขาที่อิสราเอลเชี่ยวชาญ โดยภารกิจหลักของมาซาฟ ได้แก่ 1) การพัฒนาและการเรียนรู้ ซึ่งมุ่งมั่นในการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา และการฝึกอบรมในหลายสาขา เช่น การเกษตร สุขภาพ การจัดการน้ำ พลังงาน การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 2) การจัดฝึกอบรมและหลักสูตรระยะสั้น ซึ่งจะจัดหลักสูตรฝึกอบรมทั้งในประเทศอิสราเอลและต่างประเทศ สำหรับผู้ที่ทำงานในภาครัฐและเอกชน มุ่งเน้นการถ่ายทอดเทคโนโลยีและวิธีการที่มีประสิทธิภาพ และ 3) การพัฒนาโครงการร่วม ซึ่งจะสนับสนุนการพัฒนาโครงการร่วมกับประเทศที่ต้องการความช่วยเหลือ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการโครงการต่าง ๆ ทั้งในด้านเทคโนโลยีและการบริหารจัดการ

2.3 การพัฒนาบุคลากร (การสัมมนาและทุนฝึกอบรม)

สถานเอกอัครราชทูตอิสราเอลประจำประเทศไทยได้มีหนังสือขอความร่วมมือกระทรวงศึกษาธิการ ประชาสัมพันธ์การสัมมนาและการสัมมนาออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ ซึ่งจัดโดยสถาบัน MASHAV ร่วมกับ กระทรวงศึกษาธิการอิสราเอล และเสนอชื่อผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการเข้าร่วมการสัมมนา ดังกล่าว อาทิ หัวข้อ Pedagogical Innovation Tools Towards Education 2030 หัวข้อ Mathematics with a Humanistic Approach และหัวข้อ Transforming Special & Inclusive Education โดยกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอชื่อ บุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัด เพื่อเข้ารับการฝึกอบรมดังกล่าวแล้ว

เมื่อปี พ.ศ. 2566 รัฐบาลอิสราเอลเสนอให้ทุนแก่รัฐบาลไทยเพื่อส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมการฝึกอบรม หลักสูตร "Inclusive Early Childhood Education For Children with Disabilities" ระหว่างวันที่ 5 - 19 ธันวาคม 2566 ณ Golda Meir MASHAV Camel International Training Center ประเทศอิสราเอล มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัยของเด็กพิการในมิติต่าง ๆ โดยผู้จัดรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ยกเว้น ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าบัตรโดยสารเครื่องบินไป - กลับระหว่างประเทศ ทั้งนี้ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ทุนฝึกอบรมดังกล่าวแล้ว

2.4 ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านวัฒนธรรมและการศึกษาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย และรัฐบาลแห่งรัฐอิสราเอล

บันทึกความเข้าใจ ข้างต้น ลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และเอกอัครราชทูตฯ อิสราเอลประจำประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2548 ครอบคลุมความร่วมมือในสาขาต่าง ๆ ประกอบด้วย วัฒนธรรม การกีฬา วิทยาศาสตร์และการวิจัย สื่อและวารสารศาสตร์ และการศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนนักเรียน บุคลากร เจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้ง การจัดการประชุม การสัมมนา หรือกิจกรรมการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ ในสาขาดังกล่าว นอกจากนี้ มีเป้าหมายที่จะเสริมสร้าง การรับรู้และความเข้าใจอันดีในด้านภาษา วรรณกรรม วิถีชีวิต ศิลปะ และประวัติศาสตร์ ระหว่างทั้งสองฝ่าย เพื่อเป็นการกระชับและสานต่อสายสัมพันธ์อันดีของสองประเทศในแนวนพื้นที่ผ่านมา ได้มีการจัดกิจกรรม

ทางวิชาการในหัวข้อต่าง ๆ ระหว่างทั้งสองประเทศ อาทิ การสัมมนา High – Level Symposium on Education Challenges in Science, Technology and ICT: New Millennium Learners and innovation Learning Environment เมื่อปี พ.ศ. 2555 ทวนฝึกอบรมหลักสูตร Educational Methodologies Youth At – Risk: Prevent Student Dropouts and Facilitating Reintegration เมื่อปี พ.ศ. 2556 ทั้งนี้ เมื่อปี พ.ศ. 2562 กระทรวงการต่างประเทศ โดยกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) ได้เคยมีหนังสือขอความร่วมมือ กระทรวงศึกษาธิการ พิจารณาการจัดฝึกอบรมหลักสูตร International Training Course: Education for Science, Technology, Engineering Arts and Mathematics – STEAM Framework สำหรับเจ้าหน้าที่จากประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน และติมอร์-เลสเต ประเทศละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ (สิงหาคม - กันยายน) โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ประสานงานและได้รับคำตอบรับจากคณะวิทยาศาสตร์ และทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในการเป็นหน่วยงานดำเนินการจัดฝึกอบรม รับผิดชอบดูแลบริหารโครงการ และเบิกจ่ายงบประมาณโดยตรงกับกระทรวงการต่างประเทศ และฝ่ายอิสราเอลได้มอบหมาย MASHAV Education Training Center ดำเนินการจัดอบรมร่วมกับฝ่ายไทย อย่างไรก็ตาม สถานเอกอัครราชทูตรัฐอิสราเอลประจำประเทศไทยได้มีหนังสือแจ้งขอเลื่อนการจัดฝึกอบรมออกไปอย่างไม่มีกำหนด และยังไม่ได้มีการดำเนินการใดๆ หลังจากนั้น

2.5 บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านอุดมศึกษาระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และ Council for Higher Education and the Planning and Budgeting Committee (CHE/PBC)

บันทึกความเข้าใจฯ ข้างต้น ลงนามโดยเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา และอธิบดี CHE/PBC เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2550 ครอบคลุมความร่วมมือในประเด็นต่าง ๆ ประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการอุดมศึกษา การพัฒนาความร่วมมือในที่มีความสนใจร่วมกัน (เกษตรกรรม วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีการศึกษา) การแลกเปลี่ยนนักศึกษา สหกิจศึกษา และการแลกเปลี่ยนบุคลากรด้านการเรียนการสอนและการวิจัย ส่งผลให้ไทยและอิสราเอลมีกรอบความร่วมมือด้านอุดมศึกษาที่ชัดเจน ทั้งนี้ ในปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

*****

กลุ่มความร่วมมือทวิภาคี
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
2 เมษายน 2569